

VAKKERT: Alamar er en stillferdig film fra en idyllisk atoll i Mexicogulven. Handlingen er i tynneste laget, så en får heller la seg forføre av det visuelle. FOTO: FILMWEB

Den lille gutten og havet

Mens dramaet i Mexicogulven ruller videre, tar kinofilmen *Alamar* oss med til en idyllisk atoll i samme område. Den minner oss om hvilke verdier som står på spill.

Natur. *Alamar* er en halvdokumentarisk film regissert av meksikaneren Pedro González-Rubio. Det er en poetisk beskrivelse av et spektakulært maritimt landskap, nemlig korallrevet Banco Chinchorro utenfor Mexicos østkyst. Den handler om en fem år gammel gutt som etter foreldrenes skilsmisse skal tilbringe et år hos sin far. Som ramme rundt historien finner vi gutten, Natan, boende hos moren i Roma. Foreldrenes respektive livsstiler viser seg snart å være så forskjellige som vel mulig, for faren bor nemlig i et hus på påler ved en atoll i det som er verdens nest største korallrev.

Ekstrem friluftsbarnehage

På den første båtturen ut til revet,

som foregår i godt vær, blir Natan sjøsyk. Men snart ser vi en nøttebrun gutt som snorkler, fisker barrakuda og beveger seg farlig nær et par krokodiller på stranden. Nå kan man ikke helt vite hvordan dette er redigert, men faren, Jorge, blir framstilt som en tålmodig læremester og en lyttende og hensynsfull far. Mot slutten er Natan blitt et skikkelig naturbarn, men han forblir tross alt et barn: Det er lett å se når han blir konfrontert med at han snart må tilbake til Roma.

Om man tar Natans alder i betraktning, så kan man med et glimt i øyet kalle hans opphold på revet for en ekstrem form for friluftsbarnehage, for i løpet av filmen har far og sønn knapt

på seg noe annet enn hver sin knøttlille badebukse. Omgivelsene er virkelig inntagende, likevel melder det seg gradvis et behov for mer dynamikk. Det sniker seg etter hvert inn en følelse av at regissør González-Rubio kan ha blitt slått av tanken om at hvis alt er så vakkert, så er det kanskje ikke nødvendig med noen framdrift i det hele tatt.

Den gamle mannen og havet

Jeg er nok ikke den eneste som underveis i denne filmen vil la tankene vandre til Ernest Hemingways lille mesterverk *Den gamle mannen og havet*. Mye av Hemingways styrke lå i å få mye ut av lite: i utgangspunktet handler denne boken bare om en

aldrende mann som drar alene på fisketur (noe som altså ikke gir mye rom for dialog), men etter

– Filmen beveger seg i grenseland mellom dokumentar og fiksjon.

hvert foregår det en gripende kamp på liv og død mellom hovedpersonen og en altfor stor fisk han har fått på kroken. Noe lignende drama har nok ikke González-Rubio klart å vriste ut av sitt materiale, men en film kan selvsagt ha andre bærende elementer enn handling i tradisjonell forstand.

Alamar byr på mange løsevne samtaler mellom far og sønn, og de virker nære og autentiske. Filmen beveger seg i grenseland mellom dokumentar og fiksjon, og det at dette skillet forblir uklart tjener for så vidt til regissørens ære. Om scenene er instruerte, så er det godt gjort, og er de det ikke, så er det også godt gjort. Det kan også anføres at selve forførelsen for så vidt fungerer: Det er ikke ofte at historier om skilsmissebarn byr på så mange besnærende tagninger og lykkelige smil.

Den kulturelle kontekst

Jeg husker en indignert litteraturviter som mente at det litteraturvitere generelt ikke klarte å

forstå, var at fisken til Hemingway kun var en fisk. Man har altså kanskje sett en tendens til å overfortolke denne enkle, men dramatiske historien, og det er også fristende når det gjelder *Alamar*. «Reading for the Plot» – leserens krav om å la opplevelsen bli drevet fram av handlingen – er en kjent litterær term som muligens til en viss grad er kulturelt betinget. Det faller seg like naturlig å forsøke å tolke, å lete etter mening og budskap. Det innbyr *Alamar* egentlig ikke til, men heldigvis kan man alltid sette et kunstverk i kontekst:

Det sies at siden idyller per definisjon er statiske, vil kjedsomheten uvegerlig sette inn, hvorpå djevelen vil tillempe seg

Omtalte filmer

ALAMAR
Pedro González-Rubio
Mantarraya Producciones
73 minutter
Premiere 2. juli

fritt spillerom. Det slår meg at min egen kulturelle grunnvoll skjelder lett i protest mot livet på atollen: Selv om det arbeides aldri så hardt der, så arbeides det uten et mer langsiktig mål for øye enn å fylle magen. På denne måten kan *Alamar* fungere som en dobbelt sivilisasjonskritikk: Livet med sand mellom tærne er for meg dobbelt uopnåelig, for om jeg mot formodning skulle gjøre meg fortjent til det, så ville jeg ikke holdt det ut.

Kjærligheten til havet

Det mest nærliggende er allikevel å tenke seg at en så billedskjønn framstilling av et paradys på jord er nødt til å være et innlegg i den miljøpolitiske debatten. Det skal i hvert fall mye til å ikke tenke på oljesølet fra riggen Deepwater Horizon – som riktignok inntraff en god stund etter at filmen var ferdig og et stykke nord for Banco Chinchorro – når en forlater kinosalen etter å ha sett *Alamar*. Men om den lille familien på sett og vis lever i pakt med naturen, så lever de også i overenskomst med den kapitalistiske omverdenens utbytting av den, for de putrer tross alt uavlatelig rundt i en motorbåt.

Filmens tittel består av en sammentrekning av ordene «a la mar», som på spansk betyr «til havs» (på engelsk heter da også filmen «To the Sea»). «Mar» er egentlig hankjønn på spansk, slik at man på værmeldingen vil høre det omtalt som «el mar», men en sjømann vil alltid i affektive termer omtale havet som en kvinne, som «la mar». I bunn og grunn er det nok dette *Alamar* vil vise oss, kjærligheten til havet, og da må menneskene nøye seg med å være statister. ■

FOTBALL-VM på storskjerm PÅ LITTERATURHUSET

se hvilke kamper vi viser på WWW.LITTERATURHUSET.NO

LITTERÆR SALONG MED SKRUKNOTTER for utvalgte kamper:

FREDAG 2. JULI | GRATIS

19.30 Eirik Ingebrigtsen & spillere fra Forfatterlandslaget

20.30 KVARTFINALE

LØRDAG 3. JULI | GRATIS

16.00 KVARTFINALE

19.30 Lise Klaveness & Jens M. Johansson

20.30 KVARTFINALE

TIRSDAG 6. JULI | GRATIS

19.30 Joachim Førsund & Thom Hell

20.30 SEMIFINALE

22.30 Etter kampen: minikoncert med Thom Hell

ONSDAG 7. JULI | GRATIS

19.30 Kjartan Flogstad & Arild Stavrum

20.30 SEMIFINALE

SØNDAG 11. JULI | GRATIS

19.30 Ola By Rise & Stig Elvis Furset

20.30 FINALE

Litteraturhuset